

Folksågner från Helsingland.

Upptecknade av
Pär Johansson.

(70 ss)

Hållandets vid ovann angiv-
na besök i den fagra Helsing-
gebygden. Det ena av des-
sa ägde rum under som-
maren 1915, det andra på
vintern samma år. Vid
det förstnämnda tillfället
var det stälalande sol och lea-
de grönska, vid det senare
låg snön ~~och~~ alusdjup i
skogarna. För en sörhän-
ning var naturen vid
båda ~~tillfällen~~ dessa tillfällen
lika ~~tillfällen~~ tilltalande,
om än på olika sätt.

Det är ju helt na-
turligt att Helsingland-
en, med sina klara,
blåa sjöar, sina höga berg,
vilka icke sällan visa sig
i de mest fantastiska former,
t. d. s. i sina skogar.

Antecknaren av de
folksågner han vid två
olika tillfällen företagit
föreläsningsturneer i H-
singebygden. Under så-
na busar jag också,
sig göra låter, komma
till tals med pådona-
sone, ~~och~~ ^{som} sitta in
med upplysningar om
de ortens historia och
minnen. Visserligen
bli resultatet under-
ringa, men ~~ätemligen~~
andra tillfällen, som
göra ^{ganska} rika skördar. De
minst har detta varit

i icke ringa mån var
tilltalande på sinnet o-
ringa en mystisk sög-
ning. Man behöves icke
vistas länge bland den
tänkta och redliga och
befolkningen för att för-
detta konstaterat. För-
allt är hembygdsbarn
här, som i Belarne de
solfästet, och detta be-
ger till att även bli
en hel del yngre ~~leva~~
gammal sögner och
om ~~är~~ ^{är} man icke här
till på dessa. Där ett
berg sticket var snick-
hjässa över skogstopp
~~och~~ där en våldsam
brunn eller en liten
dungränd, trösk skog,
stället till i dunklet. En

gärna någon högbornst
kännet, en sågen av fadern
professor beättat, vilken gätt
i arv ät de efterkommande

Min övertuelse är, ~~och~~
~~är den~~, att den, som ville
ägnas en sommars folks-
lovistiska forsknings-
resa dessa böcker, skulle kunna
återvända med mycket
goda resultat.

Det är helt naturligt
att emellertid ett flertal av sig-
nerna från Helsingborgs-
den och Norrland för öfrigt
vara sig om en hel del sken
om vilka man mindretal
och talen i södra Sverige, och
särskilt i författarens hem-
land, provins sköte. Exem-
plarvis är detta förhållan-
det med sägnerna om
jakt och fiske, samt tjuvar

och delvis även öfarna
om jätter och troll. Man
ser nog som att fantasin
gått in i blodet med skogs-
nes mystiska invånare
öfrenaturliga
amptiska vorede både
djur och människogetali

De personer, som fr
antalsnomen kunde och
har att tacka för vad som
har kommit föreläggas är S
mästare Blomqvist i Alfr
(B) samt landtr. J. John
från Afrikans församling
och ~~landtr. från Skog~~
(J. J.) från Brännebo och
dell från ~~S~~ (N.) ^{hög} Skogs för
samlingar. Dessutom ha
före landtr. J. Sverin och
Hudiksvall (J. S.) ^{meddelat}
åtskilliga. Alla är ^{förtägliga} ~~reda~~
tack för visst intresse för
föreläsningarna och för den an
mär, som ingenting högre önskan.
räddat allt sådant att eftervärlden o
förskinglar. P. J. 12

1729 Jättar och troll. - 6

1. En bonde, som var bende i
närheten af Norsjön i Alfta Sög
en dag tvänne för honom obänd
fruntimmer gå ut i hans hage
för att plocka hallon. Det ~~var~~
tydste inte grubben om, ty hans
egna fruntimmer kunde ju lika
gärna droppa nytta af böden.
Han bad dem därför gå döri-
från. De försummade sade in-
genting, men började plötsligt
pasta stenar på borden, som
hals över huvud måste bege
sig mot hemmet.

Visserligen grings sedan
fruntimmerna sin väg, men
sterkstötningarna verkade inte,
utan pågick till gårdsofollens
förändring hela sommaren.
Man var aldrig riktigt säker
utan då och då kom en sten
dansande in på gården, utan
att man någonsin någon som kastade.

2. En bonde, som besömnar
i en fäbodstuga för att utföra
några småreparationer in-
i kreaturens skulder skulle drivas i va-
nadeln sitt matknytt
en bänk ~~den~~. Plötsligt
märkte han en katt kom-
ma in och värma sig
tät. Bonden skulle skyn-
fram för att rädda det
men förm till sin fört-
beld att hela stugan var
full med katter. Han be-
kom förm det ~~sidan~~
och han väste med för-
lämna matknyttet i
ket och be sig dörför

LUNDS UNIVERSITETIS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETIS
FOLKMINNESARKIV

3. Det finnes en by i Hög socken kallad Tåstas. ~~Fett berg i nærheten~~
~~och där bodde de~~ För många herrar är seden, då det ännu finnes troll och jättar i bergen ^(en red) kallad Tåtte i ett berg ^{bosse} där i nærheten. Han hade en son, som ~~var~~ bodde i det mellan Fossa och Delbo belägna höga Blocksåsberget. Dessa båda jättar åtog sig att ~~bygg~~ sockenmännen. Hög att bygga en kyrka. Den yngste av dem, vars namn var Blocke, förbehöll sig emellertid rätten att sommarringningen i kyrkan inte skulle taga sin böj för sin kom i nærheten av byn issk. Han hade nämligen en lång kyrksög och som han ogärna ville komma för sent ansåg han att ringen

ringning borde förböras för sin kom anlände. Då hände det en julatt man bröt detta avtalet, ~~och~~ Blocke blev ^{dä} mycket förtärad. Han beslöt nu att, hämplingt ställe utryfva en ny kyrka. Men det var då att utryfva var den lönpligaste platsen var. Han var därför ringen i Hög kyrkan, bond denna vid hösten och begär sig i väg. ~~Ända~~ där ringen ~~med föll~~ ^{skulle lig} han byggas. Han red över strömmen vid det ~~nuvarande~~ Fossa ^{och} där ~~is~~ ^{bröt} den tunga rittaren. När så hösten kommit var på torra, skalsade han sig efter det kalla vädret, varvid ringen föll ^{full} ~~med~~ på marken. Då tog jätten för ett gäst tecken och utryfva därför kyrkan här.
 " " " J.S.

LUNDS UNIVERSITETIS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETIS
FOLKMINNESARKIV

4. Det höga Blocksåsberget i Delbo är märkligt därför, att det är så gott som ~~klippt~~ ^{klippt} mitt i. In rännor finnes, som är alldeles bottenlös. Det hände en gång att en bonde från någon av de närliggande byarna beslutat sig för att mäta isfjällsranden rännor. För ändamålet hade han bundit en sten vid ett snöre, som han sedan hysade ned. Just då han låg där och böj på ~~kan~~ kanten av branten hörde han en röst nedifrån: "Om du en gång till frösber mäta denna rännor skall du själv bli så mäten, att du aldrig skall komma härifrån." Bon den blev förskräckt och skandade sig i väg ^{han} ~~(fortfarande)~~ ^{kunde} ~~använda~~ ^{kunde}.

5. Det finnes gårdar, där man fullkomligt saknar tur med kreatur. I Alfta socken fanns det en dylike gård. Det var ~~fett~~ ständigt ors i ledugården. Det därade omkring kamrarna ständigt och jämt. Ingen vis varav det kom sig. En afton då husmoder satt på en stol, blev skrjpligt så blek att man trod hon dog. I detsamma hödes ett våldsamt oväsen ut för stugan. Fröst sedan de ta gitt över, blev hon åter ställd. Efteråt berättade hon att en stund fört. Då hon gitt utanför stugan, hade eldkenla kommit därifrån ~~huru~~ ^(förbi) och hade hon blivit alldeles röttbrun att ~~han~~ ^{han} hade hon dock inte

hört att det var farligt
någonna rögt sådant som
kväll det hördt. Annars
var hon var vid oroligheter
na.

Samma kvinnas berättelse
deberade, att en bröl, såsom
gätt förbi stugan, hade kom
mit ett prunnande prun-
ner, stans en en vordig mö-
niska, samt klädd i ett
vitt förkläde. ~~Hon~~ Hustrun gick
tät sidan, medan den prun-
nande gick förbi. ~~Den~~ Ögon-
blicket därefter var hon för-
svunnen.

Sedan mannen fött
silde änborn gården och han
hade oft efteråt säga, att
om han fick den till skänks
och skulle vara tvungen
där i fortsättningen ville han
icke ~~göra en tillgåden~~ ta emot den
B.

6. Det hände en gång att en
de blev överbord av tåget vid
en station i Helsingfors. Så en
bortall någon tid därefter gick
en ung flicka över järnvägen
just på det ställe där detta skedde
hon fann då en stor ^{svart} hund
gavde på henne. Den var
alldeles svärtsad av tåg
hankommen ~~antade~~ ^{om} hon
hunden var hon sett. ~~Has~~
störstade dit, men fann in
giting. Hunden var för
nen och icke så mycket som
en tross dygtes.

En gång hade Jonen till
den västerbörds varit i Bollnäs och
system, ^{och} ~~och~~ ^{hennes} förtäna
som var på besök i gården, gick
älsat för att möta honom. Om
en stund mötte de också den äte
vänderade. Vid hennes sida sa
en äldre mans person och icke
jipra. Flickan igenbörde till sin
förtäna och sin egen far. Men det
hade icke ^{besten} ~~och~~ vetenskap. B.

7. En några år sedan hade en bonde från Edsbyn varit i Bollnäs. Först vid tiotiden på aftonen kom han förbi Agnaråkers kyrka. Ett stycke ^{på} andra sidan ~~den~~ observerade han plötsligt en svart hund sittande bredvid vägen. Men det var ingen vanlig hund ~~den~~ ty det sprutade eld ur gapet på honom. Hunden lät som en ringning, utan smärskade på sin höst ~~anden~~ tänkte att fortsätta. Hunden blev emellertid så förvissad att han satte av i fullt sken, och på bonden ändtligen ^{kom} de hem, var han halvdöd av förskräckelse. Hunden hade kommit emellertid sprutat på vägen.

8. I Färila socken fann
det en pojke, som en dag kom
föransse för en ett ställe, där
det brukade vara ordligt. I
han kom i närheten av det
började det braka och brin.
i gårdesgårdens. Hsten sken
och satte av i vildt ~~sken~~
slutligen stannade han
när pojken såg sig om i
norden stockenad.

9. För i världen språkade de
alldeles förfärligt i Alfta prä-
sten gammal provstinna mitt
gång en grumma; förtogs
och hon skulle gå ut. "Åst go
här!" frågade hon grumman.
Svarade denna, "jag mördar
barn här 1802 och sedan har jag
gå här på detta sätt."

10. En flyktsa skulle ligge
en kommune ~~for~~ - Men
knappede så besvinnerligt i vs

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

11. Fri många är sedan upptat
 det ett våldsamt dödsfall i Edsbyn.
 Rättarna drabbade våldsam i kop
 och en af dem, en våldsam döds-
 künne från en grannförsam-
 ling blev ihjälslagen vid Ström-
 bron. Sedan dess har man ofta
 sett det spöket i närheten ~~af~~
~~den~~. Och det berättas även
 att några dagar innan detta
 dödsfall hade man sett en stor svart hund
 vid bron just på det ställe, där
 den nämnde dödsfallet
 lytt döden. Gång efter
 annan har man sedan
 dess nattetid brutit nästa
 hundar på bron, som efter
 allt allt döma inte varit
 naturliga sådana.

B

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

12. En gång komms ett p
 briden brände ären Ström
 bron vid Edsbyn. Den ena
 ärenden in i en närbelägen
 medan den andra höll utan
 och väntade. Denne dag var
 i närheten helt plötsk
 en höst komma springa
 med en släde efter sig. Men
 det fanns ingen äkande
 släden. Det var nämligen
 tyckte bonden, som frös
 tappat fast den. Men han
 bodes icke lämna upp
 honom. Och då han böge
 i ~~den~~ den upfallna den
 syntes det varken spår
 höst eller släda. Dagen
 därpå fick han emell
 spröja att gårdens en
 nattes lopp hade dött
 hjärtslag.

B

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

13. Fri en del är sedan spökt
 mörket i en skola i Näsby. Men
 briden ofta nattetid, som om
 folk gått och dömt med döds
 det hade en gång att en flicka,
 som kommit på besök, skulle
 ligga i ett rum i skolehuset över
 natten. Då hon vaknade från
 enast attom fick hon en ljus
 gestalt framför sig. Hon blev my-
 het frösk och tände genast
 upp ljus, ^{och} då gestalten försvann
 vid ett annat tillfälle hände det
 att en del små råttor syntes på
 golvet. Den afton hade ett hund-
 folk varit där på besök och
 det var lidet långt ut på kväl-
 den då man gick därifrån.
 Helt plötsligt blev emell
 hela huset mörkt, och då
 man såg sig om var det som
 om det varit eld överallt i kn-
 tarne. Man skyndade tillbaka,
 och syntes ingenting, som

14. Det spöktades alldeles frö-
 ligh efter en bonde i Alfta, som
 var fri en del är sedan. Enk
 på hans dotter skulle gå ut
 lagorden fick honse kom
 hirslevande bredvid en höst
 Men just som hon närmste
 vara observerad var det in-
 synfri en trappa till li
 därifrån försvann
 alldeles förfröligt, så att
 med stor förvåning flys
 därifrån.
 Han var periodens
 synt drack icke allena
 mätthet utan var även
 strögg i sin familj, då
 man hade mera sorg.
 besök än glädje och
 Han kom också undan
 detta frösk på ett be-
 ligt sätt. En morgon efte-

1843

En kristall stod ^{den} äldste
sonen på gården och samtala-
de med en närboende grann-
set som var mörkgrön och klott-
ad. Där fringo de på gräben kom-
municera. Han tittade dem
starkt i synen och fort-
satte säga mot huset. "Vi
ska springa efter och fråga
vad han vill." Sade gran-
nen. Och så ~~kom de efter.~~

7 ett rum på vinden
 förvarade de hans kläder och
 effekter. Där hörde ~~de~~ man
 honom ofta. Han berättade att
 under stormen alldeles förfä-
 rligt han levde. Endast han
 på ha sin brönningsbox
 som alltid måste vara full.
 Det var först efter det man
 hämtat ^{hem till gården} en rock, som han
 haft förvarad i en låda
~~hem till gården~~. Som det
 brjote. Spöka. Man bör
 dörför dit ^{tillbaka rocken} denna igen
~~den~~ tomte ~~på~~ att spöka
 skulle synas, ^{men så} vilket
 dock ~~blev~~ förhållandet.

Harom året stodo två
pojkar sent en sommarskoll
och samtalande vid denna
sö. Rätt som det var ropade
den ene till och sprang
åt sidan. Den andre följde
omedelbart efter. "Säg du en
genting; sade den förste. "Nej".
blev svaret. "Det var märk-
värdigt. Kunde du icke
se att en likstygns körde
förbi? Det hade dock icke
den andre sett.

Gården köptes av en
och huset stod obebott. En
arkitektare förväckte hos
de bryggade jämnvågen, men
det var alldeles omöjligt
då han talade om det för
konstruktörerna, detsamma de
med honom och sade sig
skola ta rätt på språket
så gings de dit och hade
en natt. Rollore borta i
en kontinental av sig, men

1740 24 25 26
 härifrån frings de dock kalla
 över honom fly sina föder.
 Man ser ofta en grubbe runda
 omkring på gödsplanen och
 tror man det vara den, som
 knuffat omkring grumman.
 Sedan fleka är tillbaka är
 nämligen även hon död.
 Gården är besatt på så
 sätt, att man kan bränt
 att se in genom fristen. En
 person, som en afton hade
 sin väg där förbi, fick plöts-
 ligt se huru det lystes upp. Vid
 öfveret observerade han en
 uppbuddad säng i vilken
 en person låg. Det var tråkigt
 vis grumman. Möblerna
 hvargerad rökte sig om
 vartannat där, och det
 var öfver som ljus, öfver som
 mörkt i gården.

B.

1740 25 26
 17. I närheten av Alfta fri
 var några höga backar kallade
 Storbäckarna. För en tiell
 år sedan hade en bonde
 i Knäda på marknad. De
 hölls nämligen vid den
 den sådana där. Han
 hustrun med sig och det
 var redan lidit ett gott
 år ut på Krullen då han
 förde hem. Han fick då
 Storbäckarna se något
 stäende utmed vägen som
 hade en sockertopp. De
 det egendomliga var, att
 jämrade sig in den
 Bonden sprang av för att
 se huru det förhåll sig, men
 då han hade spöket öfver
 gödesgården och in i skogen
 dagen därpå gick bonden
 för att se om det syntes
 någon, men han fann inget.

B.

1740 26 27
 18. Det finnes en backe öfver
 för Alfta kallad Vitosbacken,
 där man alltid hållit före
 att det varit oroligt. En bonde,
 som en gång där hade sin väg
 förbi, hörde plötsligt ett barn
 gröta. Men han kunde icke
 upptäcka något sådant.

En gång var tre personer
 där i skogen, av vilka
 den ene var orolig. Då de
 komms midt på backen,
 observerade de en person
 gå tvärs över vägen, alldeles
 framför dem med en
 lilla i handen under armen. De
 två nyfikna stannade tvärs,
 men den tredje fortsatte
 och gick sig därvid en knuff
 så, att han flög bort i gö-
 desgården och förlorade med-
 vetandet. Man tror att någon
 under samma tiden blint

1740 27 28
 19. En bröder från en längre
 i Alfta belägen by hade en afton
 suttit längre än tillbörligt på
 gårdens gård. Det var lidit
 sent på aftonen då de ända
 ligen blevo redo att fara hem,
 de så komms till Vitosbacken
 började det blossa alldeles
 förlikt. Den ene av dem ble-
 pinnad så rött att han vågade
 se upp. Och var vägen var,
 de skulle ut för backen hörs
 den ene av skaklarna av, var
 hustrun blev så rädd att hon
 höll på att sätta i sken. Goster
 lyfte allt jämt, ända tills de
 komms nedanför backen.
 Utropade den ene av gub-
 na: "nu ha ridit ända till
 bort ifrån den lede!" Han sk-
 dref för sätta för skakeln. De
 när han vil kommit av var
 den lyfte det om benen på ho-
 n så att hon höll på att falla.

20. Det berättas, att när prästmannen
 ankom uti kyrkan ^{en lokal på en stängad plats}
~~idag~~ var det mycket oroligt i
 denna. Bönderna hade dröjt för
 att vara stilla och då milarena
 upplade med sitt arbete där, kop-
 pade brukarna omkring dem.
 när en tillhugen lobsolen var förändrig
 och armens folk flyttat ~~disturbera~~
 på övre rönningen, hörde man
 nattetid huru det dönsade
 och ~~stog~~ stogade nedanför. Gick man
 ned syntes ingenting.

En dag kom en högre offici-
 er dit och skulle tala. När han
 kallat på en stund sig kom på
 första bönsåden en sådan syn att
 han icke kunde förstå. Midt
 i talet fick han hålla upp så för
 förändrad var han.

Så hömtade man en professor
 dit från Uppsala. Han hade sin
 hatt på bordet, då kom han in i
 lobsalen, men denna brötskes ned
 på golvet. Han gav det rådet, att
 en arde manliga löjtmantarna skulle
 flytta. Så skedde, och det blev åter lugnt.
 B.

LUNDS UNIVERSITETIS
 FOLKMINNESARKIV

21. Det finnes ett berg i Alfta
 socken. Där ett bruk fadon för
 jernmalen, som kallas Swaben
 verk, efter en herre vid namn
 Swab, som en gång tagit de
 i bruk. Den herren dömd till
 berättar en sagan, att i gam-
 tiden hade alltid befolkningen
 starkt för sig, att det kom
 korrarmalen i berget, i
 vilket orloa var förhållan.
 Men att på reda på den
 var sämre. Man rådförde
 en klok fjärrgubbe, som
 bodde närmast i socken
 och denne gav dem det
 beskedet, att det var en
 bergsjungfru i berget, so
 ralsade över skatten. De
 gällde att komma in
 till tals med henne och
 skulle säkert bli uppsända.
 Han rådde dem kasta en

LUNDS UNIVERSITETIS
 FOLKMINNESARKIV

22. I en gräva och
 jungfrun skulle komma fram.
 Tre män från Alfta grävde en
 natt sällsamt till berget, som
 var beläget bantat Dalagräven.
 Den ene av dem var sargant.

Då de kommo fram till
 berget, upptände de en eld, som
 underhölls av en bonde kallat
 Myrvik - Järne. Tiden blev lång
 och ingen jungfru komdes av,
 varför omsider de två bönder
 somnade. I det samma
 kom jungfrun. "Jag sade hos,
 det hade gått bra för en, om
 vi icke hade haft den där
 vettervillingen med en i där
 med påssade hon på den drag-
 sinne och förvisan.

Så mycket visste man
 melltist nu, att det finnes
 malen i berget, och längre
 fram var det en bonde som tog
 reda på denna.

LUNDS UNIVERSITETIS
 FOLKMINNESARKIV

22. Österut i Alfta socken fin
 ett berg kallat Öjumsberget,
 vilket de gamla trodde a
 det finnes korrarmalen.
 brötsade alltid tala om
 att från ett närläget
 bodställe kunde man
 höra ~~hört~~ det surra
 bråsa från detta berg.
 is som då man hörs
 om och kettningar i rö-
 rogar skroula. Där för
 stadgade sig hos dem
 och mer den öreläggelse
 att en skatt där var för
 borgat, som en gång
 med all säkerhet skulle
 bli tagen i bruk. Huru det
 hörmad för framtiden
 utvisa. " " " B.

LUNDS UNIVERSITETIS
 FOLKMINNESARKIV

svårt eftersatt och trykkan
 på sin tillflykt utgrästat
 Söyberget, där han länge
 höll sig dolt intan att man
 lyckades finna hans spår.
 Slutligen gick man vid
 ett tillfälle och hans hund
 med ett matknäppte om
 halsen, vilket han varit
 nere i gården och köntat.
 Man beslöt då följa efter
~~den~~, och lyckades det
 så bra, att man efter
 något sökande i klippan
 fann bonden, som
 frödes ned till bygden
 och straffades för de män-
 ges frösnidelser, som han
 hade begått.

Handell.

28. I närheten av lunddrögen
 mellan Delsbo socken och Ljus-
 dal finnes en gratta vid en
 kulle, kallad Klätthålet. I
 denna trodde de gamla att
~~det fanns~~ ~~håll förefinnas~~. En gång
 hände det att en främnin-
 de person kom vägen från
 Ljusdal var friveten och påkom-
 ma gämf dristig, varför han
 beslut att krypa in i Klätthå-
 let. Men när han krypat
 ett stycke fann han en
 stark grund, som avstäng-
 de vägen. Han kom då un-
 derfund med att han be-
 fann sig vid ingången
 till trälens stuga och skyn-
 vade fortast möjligt där-
 från, fruktande bli up-
 funnen av bergfolket.

J.B.

27. I Bollnäs socken finns
 ett berg kallat Tjinnberget
 som har sitt namn av en
 mörtstjärn, som för många
 år sedan där hade sin vist-
 else. Han var djävur och frödelig
 vid ett tillfälle stak han
 bystjärnen från bränder
 i Långs. Fri att vilsele
 ägarna stodde han de
 ne och slutte köst på
 hans fötter. Dessom sats
 jämnval påbörjadt på
 så att man ~~blev~~ blev
 alldeles vilseledd. Tjinn
 ifråga bezieh även en he-
 del andra djävra stölder
 lyckades också för varje
 gång begå sig.

Handell.

29. Långt tillbaka i tiden
 fanns det en storbonde, som
 var boende i närheten av
 socken Gullberget i Skogs-
 socken. Han hade en dot-
 ter. Hon var minns i en
 man hennes namn, men
 blev vid ett tillfälle röf-
 av en rövare, som up-
 höll sig i trakten. Han
 var djävur och frödelig
 förde flitbar med sig
 Man sökte henne sedan
 allt, men han stod vägr
 stödes att uppträda.

Så hände det en-
 tid föref, att han
 höll sig i ett berg i
 Skogs socken. Man förs-
 veta honom och en
 myckenhet folk
 att han att gripa honom. De

gicks dock icke ~~förbi~~, utan
 lyckades ~~hon~~ undkomma
 förföljarna. Flickan föll
 närmast i deras händer, men
 var hon så medbruten av
 fångfångsorgen, att hon dog
 strax efter hemkomsten till
 faderns gård.

Lördagen därpå skulle
 hon begravas - Men när kista
 var blint redsatt i graven
 märkte man hastar på
 vägen. En ryttare horade
 av och kom in på kyrka
 gården. Där kastade han sig
 ned på kistan och grät öfver
 lyndt. ~~Det~~ Det var pörsen
 och han bad att de skulle
 taga hans liv, vilket de
 verkade efter som och var
 bekning gjorde.

J. S.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

30. En gång skulle några
 bondpojkar i ~~ett~~ ^{en} ~~stuga~~ i dft.
 ordan gå till skogs för att slå
 fåglarna. När de kom
 till ett kärr, som var brist
 vada över, såkte de efter en,
 som de också slutligen fun-
 det sommar hödes bodde
 jingfa i närheten, och när
 pojkar såg några fåglar
 se den ena. Som efter den
 andra vada i dygn över k
 drog. De stegade bakom
 i den rista sörjan. "Nu gå
 hem pojkar", sade den ene
 pojkar i ty i dag för vi
 så ingenting. "Frigående
 grings de åter därifrån. De
 därpå grings de åter dit, n
 säga var ikke ett barn eft
 djuren, som helt säkert
 de hemma i ett närbelä
 berg.

B.

31. Uppre i ofränders dockan var
 en gräbe o fiske i en liten fjällsjö.
 Så hörde han skallen jingla och
 på han såg några fisk han se en
 stor skara kor. Efter dessa kom
 en fjönta och så efter henne en
 liten tunte, som följde på. När
 de kommo midt för fiskaren
 ropade tunte: "Lena och han
 följt migorna hemma!" -
 "Nej, det har jag ikke", svarade
 pojken. Fiskaren frågade den
 om: "Var skall jag?" Hörtill
 svarade hon: "Till Srensbo, till
 Srensbo i Kralls! Och så följt
 satte de. ~~lilla~~ Därmed mena-
 des ett fåbäställe som var
 beläget i närheten.

Med detta finnes ett
 berg, där ingen köst kan stå
 stilla ens så länge som man
 lossar ett lass ved.

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

32. Ett finnis en gräbe i d
 kallad Dal- Alle. ~~han~~ ^{kom}
 ett tillfälle befunnen sig i en
 bodstuga för att inträtta i
 arbete. Så fick han helt pl
 ligt se en fjälluggla utan
 stugan. "Den ska jag ut och
 ta", tänkte Alle och ~~hade~~
 på bössan. Men när han
 ut ~~fick~~ ~~han~~ ~~se~~ förvånad
 ugglan till en råbock. "Ja
 du är en tocken fågel", tän
 alle och vägrade icke lossa
 skott på bockens som gie
 var en stund och betade ut
 för stugan varefter den fo
 rann i skogen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

33. Det finnes en liten fjällskog
i delfta, kallad Gullberget. Där
bodde för en del år sedan en rida
bernstad björnjägare, som med
~~best många andra gossar bestar~~.
En gång skulle han gå ut i sko-
gen för att leta efter en kost
och hade därvid grumman
ihanden. Då han gått en
stund kom en skogstig
mätte han en stor björn, som
som något annat honom.
Bonden skjutade honom
en värdelösa stor toll, men
björnen kom efter honom.
Han gick på bakbenen
och var mycket uppretad.
De sprang nu rundt tal-
ken en god stund och botten
lyckades med hjälp av
grumman hålla björnen
ifrån sig.
En gång bakade han

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

45
1746
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

stjunta barn på en björn
Det annars sällan hända
Björnen, som var mycket
uppretad, sprang på jäg-
ren och bet honom så i en
händen att det knakade
senovars. Men det var ly-
ckades han emellertid ka-
mma ifrån med livet.
Somme jägare, som
gick under rummet Gär-
grubben, brukade även
ta ut pengar för björns
Men dessa blevo slutligt
så rona vid dem, att de
gingo icke i de ~~den~~
Träskarna hörde det vid et
tillfälle att de varit en
stor timmerstock och la
i Saren.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

34 Det finnes ett berg i nä-
heten av delfta kallat Häber-
get. Där skulle en pojken
gång stjunta korar. Det var
en brisvinddag och det brukar
vara föga lämpliga dagar för
jakt. En en stund fick emel-
lertid pojken sikte på en
kora. Han sköt, men kora
sprang allt vad han orkade
och ~~frätsade sig~~ slutligen
en sikte på kornberget.
I det samma kom en till
och kildade fram alldeles
bredvid pojken. ~~Den~~
sköt även efter ~~den~~
men ~~avredes~~ ^{med gammal resultat} ~~han gick~~
~~honom~~ ^{hans} ~~isig~~. Slutligen
blev det så många ka-
ror omkring honom att
han fick hals över huvud
springa därifrån. Han för-

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

35 De gamla jägarna
den ideen, att korar so-
lämpliga att använda
man sikte efter andra
villebräd. En man på
brisvinddag lyckades
en kora, skulle man
kunna stjunta så my-
cket man ville, utan
börja. Det hände en
gång att en gammal
jägare var i skogen
och passade på borden
närheten av ett berg. En
stund kom kora spr-
gande, men det märkte
var att på ~~den~~ ^{hans} ~~hans~~ ryg-
satt en liten tornet. Jäg-
vände därför icke at
stjunta utan kora fick
gå fri.

1740 48 50
36 En halv mil från Alfta
finnes en sjö. Kallad Loojärn.
Två bröder grings en gång dit
för att meta fisk. Sjön är en
sammansättning av tio stycken
sjöar, som bindas samman
genom ett smalt sund. När
de var i dess övre ända
frings de plötsligt se en båt
komma rölde bakom dem
det i dess nedre. De trodde
det var en grubbe som kom.
vilken de var vana att
att följa med. De blev där
för glada och beslutade in-
vanta honom. Då han kom
närmare upptäckte de emel-
lertid att han hade en röd mössa.
Han kom dem allt närmare
och för förbi, samt begär
sig därefter in i skogen, men
rodder allt fortförande, som
om han varit på sjön. De för-
stod då att det var ett troll och
vände förstås blicka åter. B.

51 1740 50 50
Klaka.
38. Fri många år sedan fanns
det en grubbe i Frösas socken, som
ansågs vara mycket klok. Folk
från olika håll i Helsingland
brukade besöka honom för att
söka bot såväl för sjukdomar
som andra saker.
Även från Alfta socken
brukade man göra påbättring
hos honom. Det hände sålun-
da att en bonde där blivit
satt med en ko. Han sökte
gumman iväg till Fröså
för att hos den kloke söka
få reda på tjuren. Och han
sade den ^{kloke} och röckte hen-
ne ett brunnvinsglas. Här
är han: Han sör i ^{glaset} detta
och fick då se - sin närmaste
granne. Det stubna kreatu-
ret kom emellertid aldrig till
baka. B.

1746 49 50
37. Fri i världen fanns de
gott om björnar även i trak-
ten av Aforäcker. En mil ovan
Kneåda finnes det flera dy-
kade i marken, som kallade
Källorna. Man پوستد att n-
för i dessa brukade sätta i
björnsaxar. Sedan placera
man ställningar ovanför
träden och sköt man sedan
björnarna därifrån.
Det fanns en grubb
här i Uusingsbo i min bor-
den för vilken skottet var
en björnjakt klickat. De-
nen, som var i närheten av
retat tillstånd, blev där-
så arg, att han bet av hans
hans ena arm.
Man brukade merende-
stjunta björnar med flint
gevär och finnes det flera dy-
gevär kvar här i trakten än i
na dagar. J. J.

52 1746 50 50
39. Vid Fräbes bruk fann
en grubbe, som ansågs klok
än alla andra i den trakten.
Han hade stor praktisk och
vundrade vidt omkring i b-
den för att bota både fo-
och kreatur. Man brukade
desutom bära till honom
den sjukas kläder. När
säg ^{den} ~~den~~, kunde han
rost som fötades sig
till dem och sånda be-
medel, som passade. De
kastade på detta sätt in
en bade i Alfta och be-
liggande socknar. Na-
hon han varit död i nio
år och ingen finnes kvar
som lort hans konst
B.

40. Här i Afvändens socken
fanns för många årens ä
sedan en klok ~~afslut~~ Bäck
walls - Pötte, som var börd
vida omkring. Han hade
en viss förmöga att bota
sjukdomar. Naturligtvis
hade han svantkonstbok,
en vilken han kömtat
det kunnat sakliga av
sin konst.

Blond annat kunde
han kugga bort en djuka,
kallad Krossen, vilken
var mycket curis och be-
svärlig. Den hade sitt säte
i lederna. Huggningen skulle
ske öfver en tröskel i en dörr,
som var röd mest norr.
Hade likt nypigarna varit
över ~~den~~ ~~den~~ var det
så mycket bättre och bota

medlet så mycket bättre

Huggningen skedde ä
söder om den djuka leden. Je
hugger, jag hugger i på det
den kloke. "Vad hugger
för?" ~~hugger~~ ^{hugger} den djuka att
svara. "Jag hugger kvar
ur le'en och i ve'en i ös
de där på den kloke. Ä
så var kuren fullständig

En Bäckwalls - Pötte
kostade ett trädnytt.
i luften kunde han sitta
på tiaden klättra så
nyp, som nyttat var
till, utan att falla ned

Det gick honom en
hettid illa till slut. En
då han var på ett Kalas
blev det slagsmål och han
kon inte levande dörf.

J. J.

41. Från i världen fanns det
en man i Beldes, som var så
klok, att han höll sig med en
annan att han skulle vada
~~är öfver den~~ ^{är öfver den} delen med en kon-
gratsittel på huvudet, utan
att druckna. Detta gjorde
han också. Det berättas
vilunda att han gick ut
från Sandnäs och följde
sedan Järbathnen och kom
äter upp vid Hålsjö i
norrlands socken. Men han
sade efteråt att han aldrig
ville göra den resan om-
gen, emedan han träffat
på ett odjur i djuren så
stort, att det gick på gån
kallit på att sluka honom.

J. S.

Häxor.

42. Från i världen groden
häxerisäsendet alldeles
förligt i dessa trakter. Ä
inom Ålfta socken fanns
de, som brukade ge sig ut
dylisa långfärder på
dagsnatten. Särskildt en
bruksskinnna vid Svabes
utpekades på grund av
na sin trollkonst. En
juldag, då många
Ålfta skulle ringa till
attom och gått upp i ton
något tidigare än van
fanns de henne på
i detta, sosselsatt med
skora malen ur klok
na. Därigenom trädde
sig nämligen erhålla
och förmöga att företa
dessa luftfärder.

B.

43. En grube från Alfta vid namn ~~P~~ Anders var dysselsatt med kolning ute i skogen i närheten av ett berg, som hade ett ~~mycket~~ stort rykte om sig. En bonde var börende åt samma håll för att hämta hö. I närheten av grubbens mila gick han se en underlig röd fågel flyga upp ur en buske framför hästarna. "Nu ska du få se att mila brinner ner för Anders, ja, han till drängen. Där blev han också samspädd. Några dagar senare gick han veta att mila brannit ned och grubben återvände bekyrrad och nedlag till bygden. . . . B.

B.

44. Då Kolon-Pelle en dag sken bege sig ut i skogen för att ta på mila hörde han hur det dundrade i bergen och han hade i skogen. Men han störde i alla fall på, utan att tänka så mycket på det. När han så kom närmare stället, där mila var belagd, såg han en stor röd fågel bremsa mellan träna af den. En sådan fågel hade aldrig Pelle förutsett. Det där gör aldrig väl, tillte han och vände tillbaka utan att tänka på rön, som helt säkert skulle ha brunnit upp för honom. B.

B.

45. En kolongrube från enby i Alfta håll till i en fabostugan ute i skogen ~~vid den plats~~ där han hade sitt arbete. En natt, då han råkat komma från mila, hörde han en röd bonde ropade: "Upp nu Pelle!" Han för upp med fristörckelse och fann att det brann i ~~kolon~~ mila. Han lyckades ~~släcka~~ ^{örka} elden och rädda ~~den~~ ^{mila}. B.

Särskilt han, som flera andra kolare i trakten, ha aldrig behöft vara rädda för att komma från sina mila, ty de ha alltid vid lämplig tid blifvit rädda, ifall elden velat ta överhand i dessa. . . . B.

B.

60. Hälsning Ortsägner. 1710 58

46. De första bekymrorna i Alf voro finnas, som slog sig i närheten av Norrjön. De kom nu överens om att bygga sig kyrka vid en udde af Wolvo som då gick längre österut än nu. Men hvad som utfördes om nätterna blef af tillbehör rikt om nätterna. Men besatt att ~~för~~ ^{genom} ~~etern~~ ^{genom} ~~and~~ ^{genom} som väl längligast, ~~slor~~ ^{slor} en höst lös. Där den stora skole skulle man utför kyrkan. Så skedde. Endå folket var somlat om. Vring det bygge, som all gick vara i fred. Slörtema hösten, som genast satte af vildt lopp. Han stannade emellertid vid elfstrande där det mörande Alfta är läget. Och där byggdes sedan kyrkan, som också sedan för

43. En grube från Alfta vid namn ~~P~~ Anders var dysselsatt med kolning ute i skogen i närheten av ett berg, som hade ett ~~grot~~ ^{mycket} grot rykte om sig. En bonde var bönande åt samma håll för att hämta kol. I närheten av grubben mila fick han se en underlig röd fågel flyga upp ur en buske framför höstarna. Men ska ' du få se att milan brinner ner för Anders, så, han till drängen. Där blev han också samspädd. Några dagar senare fick han veta att milan brunnit ned och grubben återvände bekymsad och nedlagentill byggen.

B.

44. Där Kolan - Pelle en dag sk begg sig ut i skogen för att ta på milan hörde han hur det dundrade i bergens och knade i skogen. Men han stgade i alla fall på, utan att tänka på mycket på detta. När han så kom närmare stället, där milan var belägen, såg han en stor röd fågel pretsa mellan träna af den. En sådan fågel hade aldrig förr fört sig dit där gör aldrig väl, te han och vände tillbåsa utan att tänka på honom, som helt säkert skul ha brunnit upp för honom.

B.

45. En kolgrube från en by i Alfta höll till i en fästung ute i skogen vid ~~den platsen~~ där han hade sitt arbete. En natt, då han väntat somna från milan, hörde han en röd bon ropade: "Upp nu Pelle!" Han för upp med fridsörskelse och fann att det brann i ~~kast~~ milan. Han lyckades ^{och} släcka elden och rädda ~~den~~ ^{milan}.

Särskilt han, som flera andra kolare i trakten, ha aldrig behöft vara rädda för att somna från sina milor, ty de ha alltid varit tillräckligt tid beliffrat rädda, ifall elden velat ta överhand i dessa.

B.

Helsingland - Signat
av Peter Johnson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

47. Det finnes en liten sjö
andra sidan Afranåker, som
~~regl gör under bevisning~~
för Sällessjön. Orsaken var för
den ^{här} ~~bas~~ detta namnet skall
vara den, att de första bebygg-
arna där i trakten hade det
~~innehåll~~ ^{märket}, att när isarna
i denna gringo upp var det
tid att gå.

L. Erikson.

48. Afranåker hörde läst från
tiden under Alfta sorten. Såsom
det en del innebyggare ~~här~~
del av ~~Sällessjön~~, som rökte för-
slag om att det skulle bli själv-
ständigt. Den förste kyrkoher-
den hette Celsius och var en
mycket koftfull man, som
blev stamfader för en stor och
berömt släkt.

Ussingbo och Knäda
var vid den tiden jäbodar,
men blev ~~här~~ sedan stora byar.
J. J.

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

49. I besittning. Under senare
tid ha emellertid flera av sam-
me finnugubbes ättlingar
bröjat process med det stora
och riktiga kologet ~~under~~
tanke på att komma åt
vad man på detta sätt till-
skaffat sig. Ingen av dem
~~fåra~~ ha emellertid kom-
mat visa fösta på sin rätt-
ti ghet, icke heller ~~de~~
~~asse~~ ^{bränd}. Men för en
gång så ~~rättegång~~ ^{för} som
~~länge pågätt~~ blir slutad,
se hur det utfaller.

Många äro också de,
som med intresse följa
den rättegång. För i
världen tillskansa sig
sig gör på många olika
sätt, men att på den tillbaka,
om man än har aldrig så rätt,
torde vara svårt.

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

49. För många herrans år
fanns det en finnugubbe i
gr. som av kungen begärd
för så mycket egendom, så
han kunde släpa omkring
ett par bräder. Kungen till-
rätt på innebröden av de
na begäran utan lovade
bifalla hans begäran, or-
skedde. Men när finnugn-
ben kom hem kom han
grän skidor på fjärrer
och sprang han sedan
kring ett väldigt om-
de. Sällan hade han lag-
sig så trött, som den dag
ty han ville ha så mycket
som möjligt. Så det
bildade han sedan en
gård, som kallades Nyn,
~~Av denna~~ ^{här} sedan blev
bruk blint bildad tog

LUNDS UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

50. När om Holmsveden
tion i Stors och en finnes
högst berg, kallat Kälbergs
Sägner antalar att en gå
i tiden var den vordigga
trakten så vattenfylld at
man kunde segla över berg
Men detta var så högt, a
bergspetsen sträckt sig
många rättegångar, att
seglare stätte enast, i
att hela kölen slös sig
der av bergspetsen. S
dess har berget kallat
Kälberget.

Norre

LUND UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

51. I Kärleby by stall i förra
 dagar ha funnits en stor
 och svensk kung för ha
 legat för att hindra norrmän
 in i landet. Vid
 ett tillfälle kom en stor svensk
 norrmän marscherande in
 i Helsingland, men komna
 till en by i Angersjö ka-
 pellförsamling fingo de
 reda, att det låg en stor trupp
 styrka i Kärleby. De besto
 på vandra och erhölet den by,
 där detta skedde namnet
 Vörsgö, för att över sjön
 Hårman togo sig fram mot
 Girsdal. Här hade smullett
 bränderna varit till redor
 vägt bränder isen, så att
 hela fiendeskaror under
 Krälens lopp drunknade.

J. J.

LUND UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

52. Delskes hode i förra tid
 en kyrkstolsa. Vars mak
 fanns i hela Helsingland. En
 gång då kungen var uppe
 trakten fick han höra det
 gas med henne och blev
 så betagen i klodkan att ha
 tvärt befallde ^{att} man skulle
 följa den med till Helsing
 emedan den var allt för
 att ha ute på landet. Hon
 skickade en annan sänne
 i stället. Men vägrade vänta
 vis icke annat än lyda
 hög herrens befallning, men
 man skulle höra över Bejn
 med henne, brast isen och
 sjönk ohjälpligt till bot
 men. Huruvida hörde ett
 kortkarl fingo följa me
 ret man icke, men där vi
 klodkan är i denna dag.

J. S.

LUND UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

53. För i världen fanns det
 många karoliner här i Sverige
 men som varit med i kriget
 och suttit många år i fän-
 genskap under kriget. Det
 fanns en ~~sådan~~ i norra
 delen av Afsnåker som hette
 Dufra. Då han dog med
 Karl den tolfte till Rusa-
 land var hans hustru i
 hvarande tillstånd, och ett
 halft år efter det han dogit
 bort födde hon till världen
 ett flickebarn.

En efter är gring
 och podern ^{vilde} aldrig till-
 bakka. Efter det dottern
 blivit konfirmerad dog
 modern och Ingrid, som
 efterlevades hette, fick
 taga plats hos andra. Det

LUND UNIVERSITETIS FOLKMINNESARKIV

var, om jag varit rätt, ha
 en brude i Rusa. Han
 det ganska bra där och
 stannade hos honom
 flera år. En dag då han
 stod utanför gården fick
 han plötsligt se en gammal
 bonde gå förbi. Han
 ett stort knycke och gick
 bort, som en vilken ha
 en lång väg att vandra.

Det var bestämdt
 far; sade han till bonde
 "Å, du pratar, flicka, me
 denne. Du har ju aldrig
 din far." Flickan var
 kändis en vis. En annan
 de sagt henne detta, och
 visade sig avsevärt at
 denna annan talat so
 det var verkligen hennes
 som efter mer än tjugo
 år kom tillbaka.

54. Det hände en gång för män-
ga år sedan att en stor ungdom
drog ~~med sig~~ upp på Högber-
get en midsommarafton för
att där roa sig med dans.
Man hade spelmän med sig
och dansen präglade ändå
tills solen kom upp. Ungda-
men tyckte emellertid att
det var för roligt (att man
beslöt sig för att fortsätta
ännu längre. Så ringde
det till kyrkan med gudstjänst
i den på ~~avstånd~~ ~~varade~~
kyrkan. Men man slutade
ändå icke upp. I det samma
uppenbarade sig midt i den dans
lyftna storan en underlig per-
son. Det var ingen mindre än
dödens själ. Han hade abba
en lita i sin hand. "Spela nu
upp en dans", sade han

1746 6868
till spelmännen. De visste
icke annat än lyfta. Men
det var en underlig dans,
som nu dansades. Ty under
det spelmännen drog på
med stråbarna öva sina
fejlor föll den ene efter
den andre omkull som de
på marken. Och snart föll
det ingen kvar. Längre
upp på ~~berget~~ dagen för
man hela ungdomsskolan
på detta sätt dogen. Det
var en hemsk syn. Men
aldrig blev det dansat
mer på Högberget, var
sig vid midsommar eller
andra högtider.

J. S.

55 Det hände en gång att
en grumma från en fjärran
hämta upp i Varnstråten
skulle ned till bruket. Han
besat då att anrinda sig en
en timmerman, som gick
genom stogen. Då fanns
det en arbetare, som hade
något till henne, ~~satt~~ ^{och} ~~han~~ ^{han} sig
händelsevis ~~så~~ var han
gav sig ut. Han ömte
nu dommlerbon vid den
filla stogen på berget
för stogarna på vatten, så
att grumman fick en förför-
ligt bräskande stogt ned
till elven. Lyckligtvis var
den ~~en~~ ~~inte~~ djupare än
att han kunde vada i land.
Men han aktade sig för att
gå om försöket.

J. S.

Helsingland

Appt. Peter Johansson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV